

**VOORUITGANG
VOOR IEDEREEN**

**VERKIEZINGSPROGRAMMA
GROENLINKS-PVDA BERGEIJK
2022-2026**

INHOUD

	Inleiding	3
1.	Wonen	4
2.	Werk en Inkomen	6
3.	Zorg en Welzijn	8
4.	Vitale kernen	11
5.	Kunst en Cultuur	13
6.	Groen en Leefomgeving	15
7.	Milieu, Duurzaamheid en Klimaat	18
8.	Open bestuurscultuur	21
9.	Financiën	23

INLEIDING

Wie je ook bent, wat je ook doet, je hebt recht op een fatsoenlijk leven. Daarmee bedoelen we goed onderwijs, werk, een fijn huis, een prettige leefomgeving, de mogelijkheid om te sporten en te genieten van cultuur. In onze visie zorgen we er samen voor dat onze gemeente in de toekomst leefbaar blijft voor ons en onze kinderen. Vooruitgang wordt alleen bereikt als we welvaart, welzijn, klimaat, het milieu en de natuur samen verbeteren. Dat is een sociale en groene toekomst. Dat vinden wij vooruitgang voor iedereen.

*Tim Sonnenberg,
Lijsttrekker GroenLinks-PvdA Bergeijk*

ONZE SPEERPUNTEN

VOOR IEDEREEN

Wij kiezen vóór de samenleving en denken vanuit het algemeen belang. Besturen op basis van openheid, integriteit en vertrouwen.

- Inwoners worden vroegtijdig betrokken bij plannen en beleid en praten mee.
- We vertegenwoordigen iedereen en we doen niet aan vriendjespolitiek.
- Wij kiezen voor een sociale overheid die vertrouwen in mensen heeft.

VOOR MEER BETAALBARE WONINGEN

In onze gemeente is er een groot tekort aan woningen. Starters vinden nauwelijks een huis passend bij hun budget. Er is een ernstig tekort aan sociale huurwoning en betaalbare koopwoningen zijn mondjesmaat beschikbaar.

- Betaalbare duurzame huizen voor iedereen.
- Woningbouw in elke kern voor starters, senioren en mensen met een kleine portemonnee.
- Opnieuw subsidie voor inwoners die hun woning willen verduurzamen.

VOOR EEN GROENE LEEFOMGEVING

Onze gezondheid vraagt om een groene omgeving en schone lucht. Natuur, biodiversiteit en luchtkwaliteit bepalen mede het welzijn en de leefbaarheid van onze gemeente. Wij maken Bergeijk écht groen.

- Voor extra natuur met meer biodiversiteit.
- We willen energieneutraal zijn in 2030.
- We helpen de boeren bij de transitie naar duurzame landbouw.
- Goede voorzieningen voor fietsers en beter openbaar vervoer, ook in het weekend en de late avond.

1 WONEN

In Bergeijk is sprake van een ernstig tekort aan woningen. Voor starters is het nagenoeg onmogelijk om een fatsoenlijke en betaalbare woning te vinden. De wachtlijsten voor een sociale huurwoning lopen steeds verder op. Woningen in het middenhuur segment en betaalbare koopwoningen zijn slechts mondjesmaat beschikbaar. En terwijl woningcorporaties met kunst en vliegwerk hun woningvoorraad op peil proberen te houden, gaan marktpartijen er door de stijging van de huizenprijzen met de grootste winsten vandoor. Voor Bergeijk komt daar nog bij dat woningcorporatie Vestia, als grootste sociale woningverhuurder, fors in de financiële problemen zit en dus niet meer bouwt of het woningbezit fatsoenlijk onderhoudt. Gelukkig hebben de gemeente, provincie en de woningbouwcorporaties de handen ineengeslagen en is er eindelijk overeenstemming over een oplossing.

Maar met bouwen, bouwen, bouwen alleen komt het einde van deze woningcrisis niet in zicht. Wanneer we de markt -net als in de afgelopen decennia- niet beteugelen en we maximaal rendement voor een kleine groep vastgoedondernemers, beleggers en projectontwikkelaars boven het algemeen belang van betaalbare en fatsoenlijke woningen voor iedereen blijven stellen, zal het tekort in Bergeijk aan betaalbare huur- en koopwoningen alleen maar toenemen. We willen dus maximaal gebruik maken van de mogelijkheden die we wél hebben om de ontspoorde woningmarkt te beïnvloeden.

ONZE KEUZES

- ✓ Met actief grondbeleid stimuleren we de bouw van betaalbare (sociale) huur en-koopwoningen en voorkomen we dat grond in handen komt van speculerende beleggers en projectontwikkelaars.
- ✓ We hanteren het instrument van 'de doelgroepenverordening'. Hiermee leggen we vast hoelang de huurwoningen in het sociale- en middenhuur segment behouden blijven als sociale en middenhuur woning. We stellen deze instandhoudingstermijn op minimaal 25 jaar (dat is nu 10 jaar), zodat deze woningen voor langere tijd betaalbaar blijven.
- ✓ We gaan ons houden aan de afspraak dat er bij elk nieuwbouwproject 30% sociale huurwoningen gebouwd worden.
- ✓ Woningplitsing van bijvoorbeeld grote leegstaande boerderijen en bedrijven kan een uitkomst zijn voor het huisvesten van meerdere generaties gezinnen of woon-groepen.
- ✓ We bouwen woningen aan de randen van de kernen, in het buitengebied bij al bestaande woningclusters en we werken mee aan het transformeren van (agrarische) bedrijven naar woonvormen, tenzij de natuur onherstelbare schade oploopt en dit de biodiversiteit schaadt.

De bouwsector is verantwoordelijk voor een groot deel van het grondstoffenverbruik en voor het afval in Nederland. Bovendien gaat de productie van cement en staal gepaard met een hoge CO₂-uitstoot. We willen daarom circulair bouwen, waarbij kringlopen zich sluiten en afval een grondstof is.

ONZE KEUZES

- ✓ Circulariteit wordt een vast criterium bij gronduitgifte, aanbestedingen en vergunningen.
- ✓ In 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Met deze wet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen, zodat het bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. We stellen scherpe eisen aan de milieuprestaties (MPG) van nieuwbouw.
- ✓ Bij het bouwen en verbouwen van woningen worden geen bomen gekapt, tenzij met vergunning en het naleven van CO₂-compensatie en herplantplicht.
- ✓ Het stoken op hout is milieuvriendelijk en geeft gezondheidsklachten. Het stoken op hout (binnen de dorpskernen) wordt aan regels gebonden.
- ✓ Woningen worden standaard voorzien van zonnepanelen (op eigen dak of een gezamenlijk dak) of van andere duurzame energiebronnen.
- ✓ Tuinen worden groener zodat hittestress minder kans krijgt.
- ✓ We gaan door met subsidieverstrekking voor inwoners die hun woning willen verduurzamen, ook voor mensen die in een huurwoning wonen.
- ✓ Met woningbouwcorporaties trekken we op in het verduurzamen van hun woningvoorraad.
- ✓ We maken de komende jaren werk van fatsoenlijke huisvesting voor arbeidsmigranten. Het beleid is er, nu zorgen we er voor dat deze mensen goed kunnen wonen; ze dienen immers onze economie.
- ✓ We zorgen dat statushouders die we als gemeente huisvesten een stabiele woonplek hebben en kunnen starten met integreren in onze samenleving.

2 WERK EN INKOMEN

De coronacrisis heeft voor veel Bergeijkenaren duidelijk gemaakt hoe onzeker hun baan en inkomen zijn. Het is een onzekerheid die door de doorgaande flexibilisering van de arbeidsmarkt voor veel mensen ook al vóór corona een gegeven was. De kwetsbare positie van ZZP'ers en mensen met een tijdelijk of nul-urencontract zijn allemaal symptomen van een arbeidsmarkt die niet goed meer functioneert en waar kansen onbenut blijven. Dat kan anders en moet anders. Iedereen verdient goed, betekenisvol werk en een rechtvaardig inkomen. Werk is namelijk meer dan alleen een inkomen; werk is de sleutel tot bestaanszekerheid, waardering, respect en tot deelname aan de samenleving en tegelijkertijd is het inkomen wél het eerste wat je nodig hebt om perspectief te hebben.

Als het hebben van een baan (even) niet lukt, is het belangrijk dat mensen op een andere manier volwaardig mee kunnen doen. In onze gemeente maken meer dan 300 mensen gebruik van één of meerdere maatregelen aan inkomensondersteuning. Daarnaast zijn er mensen die door corona moeten uitzien naar een andere baan, of agrarische ondernemers die te maken hebben met bedrijfsbeëindiging. Voor hen zijn bijscholing, herscholing en omscholing in de komende periode belangrijker dan ooit.

We streven naar volledige werkgelegenheid en naar een arbeidsmarkt waar er voor iedereen een plek is. Iedereen heeft recht op werk op zijn of haar niveau: soms is dat werken op de dagbesteding, bij het sociaal ontwikkelbedrijf KempenPlus, in een participatiebaan, basisbaan of omscholingsprogramma. Veel mensen lukt het uitstekend om zelf de weg op de arbeidsmarkt te vinden, maar als het zelf niet lukt, bieden we de helpende hand.

ONZE KEUZES

- ✓ We ondersteunen de (om)scholing van inwoners en helpen hen aan 'groene banen'. We denken hierbij bijvoorbeeld aan agrariërs die natuuronderhoud gaan doen en mensen scholen voor banen in groene techniek.
- ✓ We werken in de Brainportregio samen aan het voorkomen van (jeugd)werkloosheid, aan het benutten van talenten en aan het opleiden voor de banen van de toekomst.
- ✓ Als iemand om welke reden dan ook niet de stap naar betaald werk kan zetten, is het streven dat hij of zij naar eigen vermogen zo ver mogelijk op de participatieladder komt. Dat kan bijvoorbeeld met nieuw beschermt werk of een basis- of participatiebaan.
- ✓ We zetten in op meer participatiebanen in de publieke sector, in ons gemeentehuis, in onze gemeenschapshuizen en op onze scholen.
- ✓ Om mensen perspectief te bieden, willen we in onze gemeente maximaal gebruik maken van de mogelijkheden van de Participatiewet. Dit doen we door mensen, die buiten de regels vallen (tijdelijk) te helpen aan voldoende inkomen, en door gebruik te maken van de mogelijkheden om verplichtingen, die de wet mensen oplegt, (tijdelijk) buiten werking te stellen als dat mensen in hun individuele situatie helpt.
- ✓ We ontwikkelen leer-werktrajecten met statushouders in de zorg en techniek, waarbij werk en taal gecombineerd worden. De voordelen zijn groot: een betere taalbeheersing, uitstroom uit de bijstand en meer mensen in zorg en techniek.
- ✓ We bestrijden de ongelijkheid en streven in Bergeijk naar vaste arbeidscontracten en een verhoging van het minimumloon. Instellingen die door de gemeente gesubsidieerd of gecontracteerd worden, moeten zorgen voor goed werkgeverschap en een fatsoenlijk loon.

Ook in onze gemeente balanceren veel mensen op het randje van bestaanszekerheid. Met een onzeker inkomen, snel stijgende huren en duurdere boodschappen liggen betalingsproblemen op de loer. Er hoeft maar iets te gebeuren of mensen vallen over het randje en komen in de greep van een systeem dat niet jouw belang, maar dat van de schuldeiser voorop stelt. Ook in onze gemeente zijn bijvoorbeeld inwoners slachtoffer geworden van de toeslagenaffaire. Wij willen dat dit stopt; mensen die in armoede en met schulden leven, verdienen vertrouwen en perspectief op een beter leven.

ONZE KEUZES

- ✔ Onze schuldhulpverlening en minimabeleid zijn gebaseerd op preventie en vroeg signalering. We zetten alles op alles om te voorkomen dat schulden zo hoog worden, dat ze niet meer te overzien zijn.
- ✔ Met woningcorporaties spreken we af dat er geen huisuitzetting (of andere drastische acties) plaatsvindt tot de hulpverlening aan huurders op orde is.
- ✔ Kinderen die in armoede opgroeien krijgen een gratis lidmaatschap van de sportvereniging, de bibliotheek en culturele instellingen. Daarvoor werken we nauw samen met het jeugdportfonds en het jeugdcultuurfonds.
- ✔ Voor mensen in de bijstand betalen we de kinderopvang, zodat zij mee kunnen doen in de samenleving door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te verrichten.
- ✔ We gaan werken met een Kind-pakket; alle regelingen rondom armoedebestrijding worden in één pakket ondergebracht zodat het laagdrempelig aan inwoners aan te bieden is.

3 ZORG EN WELZIJN

Wij gaan voor een inclusieve samenleving; iedereen hoort erbij in Bergeijk en de gemeente is er voor iedereen. We willen dat iedereen zich thuis en goed voelt in Bergeijk en optimaal deel kan nemen aan de samenleving. De Bergeijkse gastvrijheid stralen we uit naar iedereen: wie je ook bent, ongeacht waar je vandaan komt of waar je naartoe wilt. Of je hier nu geboren en getogen bent of nieuwkomer, oudkomer, vluchteling of arbeidsmigrant. Jong, oud, arm en rijk; samen vormen we de gemeenschap Bergeijk. In Bergeijk kan iedereen meedoen en hoeft niemand aan de zijlijn te staan.

We vinden het belangrijk dat iedereen de weg weet te vinden naar de Bergeijkse voorzieningen en faciliteiten. We gebruiken begrijpelijke taal en nemen zoveel mogelijk barrières weg. De weg naar voorzieningen en ondersteuning is letterlijk en figuurlijk zonder drempels. Bij zorg en welzijn stellen we de mens centraal en voorop. We zien ouderen en mensen met een beperking niet als afhankelijk en als kostenposten, maar als integraal onderdeel van de samenleving, als mensen met eigen kracht die ook wat te bieden hebben. Voor wie hulp nodig heeft, is er goede zorg in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) of de Jeugdzorg. Kwaliteit en menselijkheid staan bij de zorg voorop.

Vanaf 2022 treedt de nieuwe wet Inburgering in werking en komt de verantwoordelijkheid bij de gemeente te liggen. Het doel van de wet is dat inwoners die moeten inburgeren zo snel mogelijk meedoen in Nederland. Meedoen gaat wat ons betreft verder dan het leren en werken zoals geregeld in de nieuwe wet. Contacten in de buurt, sporten, vrijwilligerswerk en deelname aan lokale activiteiten zorgen voor wederzijds begrip en kennismaking met elkaars taal en gewoonten.

Een dorp is meer dan een verzameling stenen. Het is de plek waar we leven, elkaar ontmoeten, ons prettig voelen en onszelf kunnen ontwikkelen. Voor de een is dat wat makkelijker dan voor de ander. Daarom zorgen we ervoor dat in onze dorpen het welzijnswerk (weer) op peil komt. We zoeken naar oplossingen die het beste zijn voor inwoners en de buurt.

Bergeijk zal over een aantal jaren een groter aantal inwoners met dementie kennen. We willen er beter op ingesteld zijn dat deze mensen zo goed mogelijk in hun eigen dorp kunnen blijven wonen. De samenwerking met ouderenzorgorganisaties, mantelzorgers en vrijwilligers zal versterkt moeten worden en de sociale cohesie verbeterd.

Alcohol en drugs zijn een hot onderwerp bij jeugdigen; verleidelijk en gevaarlijk. Er is ook onder jongeren in Bergeijk een groot gebruik van drugs. Om hier iets aan te veranderen moet er in een open sfeer over drugs gesproken kunnen worden en gewerkt worden aan preventie en bewustwording.

ONZE KEUZES

- ✓ We vinden het belangrijk dat de basisvoorzieningen op het gebied van zorg en welzijn in elke kern beschikbaar blijven. Denk daarbij aan huisarts, medicatie-afhaalpunt, prikpost, dagbesteding.
- ✓ Gemeentelijke regelgeving en beleid moeten begrijpelijk zijn en de gemeentelijke voorzieningen toegankelijk. De papieren rompslomp wordt zo klein mogelijk gehouden en de gemeente houdt naast digitale ook papieren informatievoorziening in stand. De drempel naar zorg en voorzieningen als gevolg van administratieve lasten en procedures verkleinen we en nemen we zoveel mogelijk weg.
- ✓ We zetten ons in tegen (sociale) ongelijkheid en gezondheidsachterstanden, door ook extra aandacht voor taalachterstanden, digitale vaardigheden en laaggeletterdheid te hebben.
- ✓ Zorgaanvragen maken we zo eenvoudig mogelijk. We gebruiken begrijpelijke taal en zorgen voor ondersteuning bij het helder krijgen van de zorgvraag.
- ✓ Dorpsondersteuners, onafhankelijk cliëntondersteuners, WMO-medewerkers, familie en vrijwilligers staan zorgvragers bij en wijzen de weg richting zorg.
- ✓ Iedereen kan zich op dit moment al door een onafhankelijke persoon (cliëntondersteuner) laten bijstaan in het proces van het aanvragen van zorg. We willen dat dit meer bekend wordt gemaakt.
- ✓ Bij aanbesteding van de zorg staan kwaliteit, menselijkheid en expertise voorop. In de zorg werken mensen met mensen en daadwerkelijke zorg gaat verder dan het verrichten van handelingen of activiteiten. De (vertrouwens)relatie tussen zorgverlener en cliënt is belangrijk en daarom streven we bij contractvorming naar continuïteit en vastigheid.
- ✓ Voor inwoners die als gevolg van bijvoorbeeld het bereiken van een bepaalde leeftijd onder een ander wettelijk (zorg)regime gaan vallen, zorgen we voor een warme overdracht. Ook hier stellen we de mens centraal. Dit wil zeggen dat we cliënten hierin begeleiden en ondertussen de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening waarborgen.
- ✓ We zijn er voorstander van dat de dorpsondersteuners op een meer maatschappelijk opbouwwerkachtige manier gaan werken en dat er uitbreiding van uren komt. De dorpsondersteuners gaan beschikken over een eigen budget voor het oplossen van eerste noden die ze tegen komen en om lokale initiatieven te kunnen ondersteunen. Ze hebben aandacht voor eenzaamheidsproblematiek.
- ✓ Voor wie zorg nodig heeft, nemen we de financiële drempel weg door de eigen bijdrage WMO af te schaffen voor mensen met een inkomen tot de 130% van het minimumloon. Boven de 130% gaat de eigen bijdrage naar rato van inkomen en wordt gekeken naar persoonlijke omstandigheden.
- ✓ Naast de wettelijke taken op het gebied van inburgering, zoals leren en werken, streven we naar het actief meedoen van inburgeraars op alle fronten, zoals deelname aan sport en lokale activiteiten. We introduceren onze gemeente en onze buurt aan nieuwkomers zodat zij weten waar zij terecht kunnen met allerlei vragen over de voor ons gewone dingen zoals bijvoorbeeld afvalinzameling/scheiding en gemeentelijk groen.

- ✓ We ondersteunen mensen met goede initiatieven voor hun buurt of groep, mits die bijdragen aan een actieve, open, inclusieve en solidaire samenleving.
- ✓ Sport en bewegen worden gestimuleerd, zowel voor jongeren als voor ouderen. We ondersteunen de kernen en dorpsondersteuners die samen met het lokale ondersteuningsteam en verenigingen initiatieven nemen voor jeugdigen en ouderen om te (blijven/gaan) bewegen.
- ✓ We kiezen voor een preventieve aanpak wat betreft prestatie verhogende middelen, roken, drugs en alcohol. Dit betekent goede voorlichting op school, horeca en sportclubs over verantwoordelijk gebruik aan zowel de jongeren zelf als aan hun ouders. De Bergeijkse Jeugdcoach moet voldoende middelen hebben om scholen te bezoeken en voorlichting te geven aan jeugd én ouders.
- ✓ We willen de veiligheid ook beter bewaken en maken het tevens mogelijk voor jongeren om hun drugs te laten testen.
- ✓ We zorgen ervoor dat we ook de komende jaren dementievriendelijke gemeente blijven en gebruik maken van innovaties die ontwikkeld worden om mensen met dementie en hun mantelzorgers te ondersteunen.
- ✓ Het welzijnswerk in de kernen wordt uitgebreid om de sociale infrastructuur te versterken. Jeugdwerkers, ouderenwerkers en opbouwwerkers opereren vanuit de gemeenschapshuizen. Het lokale opbouwwerk vanuit het Aquinohuis wordt meer verbonden met de kernen.

4 VITALE KERNEN

Bergeijk bestaat uit zes levendige kernen. Deze kernen kennen een sterk gemeenschapsleven. De gemeenschapshuizen, de vele verenigingen, de scholen; dat zijn de plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten en krachtige initiatieven ontstaan. Als gemeenschap zorgen we er samen voor dat Bergeijk leefbaar blijft voor ons en onze kinderen. Voorzieningen als scholen en gemeenschapshuizen zijn belangrijke plaatsen om met elkaar een gemeenschap te kunnen zijn.

Mensen moeten in een dorp kunnen wonen in een vertrouwde en veilige omgeving. Opgroeien in een veilige buurt is een groot goed. Daarom vinden wij handhaving belangrijk. Dit is alleen mogelijk als de meldbereidheid van bewoners groot is. Die bereidheid wordt groter als het vertrouwen in de opsporende instanties omhoog gaat en bewoners ook het idee hebben dat er daadwerkelijk iets met een melding wordt gedaan.

Natuurlijk zijn scholen verantwoordelijk voor de inhoud van het lespakket, maar dat betekent niet dat we als gemeente aan de zijlijn toe gaan kijken en ons alleen met huisvesting bemoeien. We helpen scholen om zich te ontwikkelen tot groene, sociale ontmoetingsplaatsen, bieden kinderen met leerachterstanden extra steun, bevorderen de diversiteit en bestrijden de kansengelijkheid met gericht armoedebeleid.

Jeugdigen (16- tot 18-jarigen) vallen nogal eens tussen de wal en schip. Ze willen op stap maar in de kleine kernen is er weinig voor hen. Samen met hen zelf gaan we op zoek naar activiteiten en geschikte locaties, dat kan niet alleen teruggelegd worden bij de verenigingen.

ONZE KEUZES

- ✓ We richten de openbare ruimte in onze kernen meer nadrukkelijker in met oog voor voetgangers, fietsers en sociale contacten.
- ✓ We houden de dorpskernen groen en zorgen ervoor dat er voldoende bankjes zijn zodat ouderen en mensen die slecht ter been zijn vaker een mogelijkheid hebben om even te gaan zitten ene daarbij ook met anderen in contact komen.
- ✓ Ons ideaal is een school waar onderwijs, buitenschoolse activiteiten en zorg onder één dak plaatsvindt.
- ✓ Schoolpleinen zijn geschikt om te spelen en te ontdekken en nodigen uit tot bewegen. Daarom maken we schoolpleinen groen en ook na schooltijd toegankelijk.
- ✓ Onze kinderen verdienen een veilige en moderne school. Verouderde gebouwen met slecht ventilatie vervangen of verbouwen we.
- ✓ Kleine dorpscholen houden we overeind om de sociale verbondenheid in de kleine kernen te vergroten.
- ✓ In ons beleid, maar ook in onze samenwerking met scholen en ouders doen we alles om de kansengelijkheid te vergroten en leerachterstanden tegen te gaan.

- ✔ We kiezen voor meer bundeling van voorzieningen. Gemeenschapshuizen en seniorensteunpunten in een kern gaan meer samenwerken. Dit in samenwerking met de lokale gezondheidsvoorzieningen, dorpsondersteuners en lokale ondersteuningsteams.
- ✔ Het lukt sommige sportverenigingen en gemeenschapshuizen moeizaam om voldoende vrijwilligers te vinden voor taken, zoals toezicht houden, clubhuis bemannen en onderhoud te doen. Ondertussen zitten veel mensen ongewild thuis. Daarom komen er basisbanen op de sportvereniging en gemeenschapshuizen.
- ✔ Als er een melding van overlast in de buurt is gedaan, gaan onze boa's langs de deuren en vertellen ze de bewoners dat er een melding is gedaan en er een vervolg aan wordt gegeven.
- ✔ We willen dat er meer activiteiten georganiseerd worden voor jongeren. Jongeren leveren zelf ook een bijdrage aan het organiseren van de activiteiten.
- ✔ Aan jongeren zélf wordt ook gevraagd hoe het voorzieningenniveau in de kernen voor hen op peil gehouden kan worden. We denken hierbij bijvoorbeeld aan openingstijden van de horeca, uitgaansgelegenheden, cultureel aanbod en sport. Dit onderzoek en het uitvoeren wordt met en door jongeren zelf uitgevoerd bijvoorbeeld door het organiseren van dialoogsessies.

5 KUNST EN CULTUUR

Wat is onze samenleving zonder verbeeldingskracht? Ons creatieve brein stelt ons in staat om bij problemen met nieuwe oplossingen te komen. Het weet op het juiste moment kansen te benutten. Kunst & cultuur vormen een verbindende factor voor onze samenleving, waarin polarisatie dreigt. Wij streven naar een inclusieve maatschappij met kansen voor iedereen. Met meer onderlinge verdraagzaamheid. Er moet ruimte zijn voor verschillende perspectieven, maar met respect voor elkaar. Dat vraagt om net wat meer inlevingsvermogen. Kunst roept vragen op, experimenteert met nieuwe gedachten, houdt ons wakker en bij de tijd. Tijdens culturele evenementen kun je elkaar én de ander tegenkomen en ontmoeten. Van dementerende ouderen tot statushouders, van vereenzaamden tot voetbaljeugd.

ONZE KEUZES

- ✓ De ontwikkeling van het creatieve brein begint al op jonge leeftijd. Door per inwoner een bedrag opzij te zetten voor kunst & cultuur, garanderen we dat onze jeugd in geestelijke rijkdom kan opgroeien via projecten op school of buitenschools aanbod. En zorgen we dat jongeren zich na hun studie blijvend vestigen vanwege de uitdagende leefomgeving.
- ✓ Wij steunen culturele activiteiten die deze waarden uitdragen en een maatschappelijke dwarsdoorsnede als doelgroep durven aanspreken. Dit in alle kernen in Bergeijk en in samenhang met onder andere de gemeenschapshuizen.
- ✓ We gaan de mogelijkheid onderzoeken van financiële kruisbestuiving tussen de domeinen cultuur en welzijn.
- ✓ We willen dat kunst en kennis voor iedereen toegankelijk zijn. Het betekent dat je kunst in elke kern op 'straat' moet kunnen beleven.
- ✓ Met het oog op de nieuwe kunst & cultuurnota pleiten we voor structureel meer kunst en cultuur in de openbare (tevens groene) ruimte. Bergeijk heeft op dit gebied een mooie traditie opgebouwd; denk bijvoorbeeld aan de Ploeg
- ✓ We willen samenwerken met KunstLoc (provincie) en stellen een onafhankelijke, externe adviescommissie in voor kunst, cultuur en erfgoed.
- ✓ Daarnaast streven we naar een ruimere bibliotheekvoorziening; een plek waar je even binnenloopt, elkaar ontmoet en waar je juist antwoorden kunt vinden; door samen te lezen en spelen, of door een taalcafé, lezing, poëziewandeling, netwerkbijeenkomst, digilab of workshop bij te wonen.
- ✓ We stimuleren culturele en cultuurhistorische organisaties om vaker samen te werken, zodat de slagkracht en zichtbaarheid van projecten wordt vergroot. Als organisaties elkaar weten te vinden en elkaar aanvullen vanuit ieders specifieke kwaliteit, kan dit wat ons betreft een financiële aanmoediging krijgen. Ook wordt het zo aantrekkelijker voor de lokale maakindustrie om vakkennis en materialen beschikbaar te stellen.

✓ Bergeijk beschikt over bijzonder erfgoed in de vorm van monumenten, parken en museale collecties. Deze culturele iconen vragen in onze ogen om meer samenhang, aandacht en promotie. Wij zien kansen om cultuur- en recreatiepijlers met elkaar te verbinden en te versterken door;

- De driehoek Kattendans, Cultuurhuis Bergeijk en Rijksmonument De Ploeg uit te roepen tot en te intensiveren als hoog culturele groene belevingszone.
- Als gemeente een sterkere faciliterende rol in te nemen bij culturele evenementen. Vragen vanuit organisaties om praktische ondersteuning nemen we serieus. Het slagen van een evenement kan met minimale extra inzet gebaat zijn.
- Een sterkere ambassadeursrol op regionaal, zo niet nationaal niveau en door samen met verenigingen en stichtingen naar buiten te treden.

✓ Heel veel kerken in ons land worden gesloten of gesloopt daarom moeten we nadenken over herbestemming van deze gebouwen. De Kerk op 't Hof is cultureel erfgoed wat in bezit is van de gemeente en dus van al onze inwoners. We willen dat er een integraal plan komt voor het behoud van deze kerk, en kerkgebouwen in alle kernen, voor nu en in de toekomst.

6 GROEN EN LEEFOMGEVING

Natuur, landschap en biodiversiteit verslechteren; de Nederlandse natuur staat er slecht voor. Dit komt vooral door de versnippering en geringe hoeveelheid van natuurgebieden, verdroging en stikstofuitstoot. Die laatste wordt op zijn beurt weer veroorzaakt door bouw, mobiliteit en landbouw. Er bestaat daarmee spanning tussen landbouw, mobiliteit, bouwprojecten en natuur: meer van de eerste drie betekent weinig goeds voor de Nederlandse natuur. Terwijl groen goed is voor biodiversiteit, het welzijn van mensen én het helpt om te gaan bij de extremere weersomstandigheden door klimaatverandering. Een groene leefomgeving kan tijdens een zomerse hittegolf wel zeven graden verschil maken en zorgt voor minder wateroverlast bij veel regen. Wij willen Bergeijk écht groen maken en ons inzetten voor een groene en biodiverse leefomgeving.

ONZE KEUZES

- ✓ We zetten ons in voor een gezonde buitenlucht en daarom wordt de impact op de luchtkwaliteit een belangrijk criterium voor plannen. Ook de verbetering van de biodiversiteit wordt een belangrijk criterium in aanbestedingen en plannen.
- ✓ Renovaties en/of aanpassingen in de openbare ruimte leveren méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid op. Met andere woorden: aanpassingen, met name binnen de kernen, moeten onze gemeente óók groener maken.
- ✓ Groen in de kernen wordt zoveel mogelijk beschermd voor een gezonde leefomgeving, waterberging en het verminderen van de hittestress.
- ✓ Om groen te behouden worden inwoners en ondernemers gehouden aan de heraanplantplicht bij het kappen van bomen. Dit kan op eigen terrein of via een vergoedingssysteem op een openbare plek.
- ✓ De bermen en andere groenstroken zien wij als waardevolle toevoeging voor de groene leefomgeving en zullen we daarom volgens Kleurkeur gaan onderhouden. Het aantal vierkante meters openbaar gazon wordt herzien en daar waar mogelijk omgezet in kruidenrijke berm, volgens Kleurkeur of een groenstrook met biodiverse inheemse beplanting. Overtallige bestrating wordt vervangen door een groenstrook of waterdoorlatende groene bestrating.
- ✓ Als er gebouwd wordt, dan doen we dat natuurinclusief. Zo wordt er ook gezorgd voor groen en ruimte voor vogels, insecten en vleermuizen.
- ✓ We waarderen onze agrariërs en we zien voor welke enorme uitdagingen zij staan en welke inspanningen zij de afgelopen jaren al hebben geleverd. We stimuleren natuurinclusieve-, kringloop- en grondgebonden landbouw. Daarbij is het duidelijk dat we niet streven naar minder boeren, maar wel naar minder vee, naar een gezondere bodem, betere luchtkwaliteit en schoon water. We denken mee met de boeren over alternatieve verdienmodellen, waardoor hun bestaanszekerheid behouden blijft. We streven daarbij naar een lokale afzetmarkt voor boeren, met een korte kringloop en productie en afzetmarkt dicht bij elkaar. Als omschakeling naar natuurinclusieve landbouw geen optie is, onderzoeken we wat wel mogelijk is.
- ✓ Gemeentelijke pachtgronden zien wij als eigendom van al onze inwoners en worden daarom verpacht met het oog op een duurzame toekomst. Dit wil zeggen dat we het ge-

bruik van bestrijdingsmiddelen tot het minimale willen beperken en dat de gezondheid van de grond bevorderd moet worden.

- ✓ Boeren mogen een fatsoenlijke boterham verdienen als ze goed zorgen voor de bodem en het land en ervoor zorgen dat je het doorgeeft aan de toekomstige generaties.
- ✓ Duurzame initiatieven in het buitengebied worden, daar waar mogelijk, door de gemeente ondersteund.
- ✓ Mestverwerking zien wij als een chemische industrie en hoort daarom thuis op een industrieterrein. Aangezien de capaciteit voor het bewerken en verwerken van mest in Nederland groot genoeg is, wordt uitbreiding in Bergeijk niet toegestaan.
- ✓ De Vogelakkers worden op ecologisch onderbouwde plaatsen vast opgenomen in het beleid.
- ✓ De Bergeijkse bossen gaan we zo veel mogelijk met elkaar verbinden door ecologische verbindingzones.
- ✓ We zorgen ervoor dat bij elk huis een regenton staat, dit in samenhang met het ontkoppelen van regenwater van het riool voor de gehele gemeente. Het project Steenbreek wordt proactief uitgezet door hier concrete projecten aan te koppelen. Op deze manier willen we inwoners stimuleren om meer groen en minder verharding in hun eigen tuin aan te leggen. Zo'n stenen tuin is in de zomer bloedheet en leidt bij heftige neerslag sneller tot wateroverlast en van dat regenwater maken we dan weer grondwater.
- ✓ Waterberging in sloten en wadi's wordt uitgebreid om regenwater langer vast te houden in een gebied. We werken proactief mee aan het hermeanderen en verbeteren van de waterberging in de beekdalen.
- ✓ We zorgen ervoor dat de beken de Run en Keersop zoveel mogelijk hersteld worden in natuurlijke staat. Dit zorgt ervoor dat we een gezonde balans hebben tussen de beekdalen en de omliggende gebieden. Daarmee zorgen we ervoor dat dat we in extreem droge jaren voldoende water hebben.
- ✓ Hondenlosloopgebieden worden volledig omheind en voorzien van diervriendelijke passages, en het aantal gebieden wordt verhoogd zodat iedere kern één hondenlosloopgebied heeft.
- ✓ Samen met de motorcrossverenigingen gaan we als gemeente op zoek naar een alternatief voor het (wild)crossen in de bossen.
- ✓ We streven ernaar dat een ecooloog, in dienst bij de Kempengemeenten, alle ontwikkelingen en beleid toetst.
- ✓ We stimuleren de aanleg van groene daken en gevels. Dat is effectief als isolatie (energiebesparing), vergroot het waterbergend vermogen, werkt als buffer in tijden van droogte, zorgt voor verkoeling op hete dagen, ontlast het riool, draagt bij aan een aantrekkelijke woonomgeving en aan de ecologie in de woonplaats en legt fijn stof vast.

- ✔ We gebruiken waterdoorlatende bestrating bij de aanleg van wegen en parkeerterreinen waar dit mogelijk is. Waar mogelijk laten we regenwater van de straat afstromen naar de berm of een sloot langs de weg zodat het water in de bodem kan zakken en zo grondwater wordt.
- ✔ We stimuleren de afkoppeling van schoon hemelwater van het riool. Zo zorgen we ervoor dat schoon regenwater niet in het riool terecht komt maar bijvoorbeeld via een wadi kan infiltreren in de bodem. Bij nieuwbouw is dit makkelijk te regelen, maar ook bij bestaande bouw zijn mogelijkheden. Particulieren kunnen regenwater opvangen in een regenton, vijver of infiltratiekrat. De gemeenten kan zelf het goede voorbeeld geven door de eigen gebouwen af te koppelen en door bijvoorbeeld woningcorporaties te stimuleren water als issue mee te nemen bij renovatie.

De omgevingswet wordt naar verwachting in 2022 ingevoerd en biedt de mogelijkheid om de verbinding tussen wonen, de openbare ruimte en gezondheid beter te leggen. In de 'oude' bestemmingsplannen had de gemeente de mogelijkheid om te zorgen voor voldoende bescherming van het groen, natuur en de belangen van onze inwoners. De omgevingswet is een liberale wet en biedt vooral veel ruimte aan de initiatiefnemers (het moet kunnen, tenzij). In de praktijk zullen dat vaak projectontwikkelaars zijn. Dit mag geen nadelige effecten hebben op ons groen, natuur en welbevinden en gezondheid van inwoners. Belangrijk is daarom, dat we in onze omgevingsvisie en in de omgevingsplannen vastleggen aan welke kaders de leefomgeving moet voldoen en hoe we in onze gemeente controle en regie houden op deze ruimtelijke ordening. De leefomgeving, biodiversiteit, sociale opgaven en de toekomst van onze aarde zijn belangrijker dan rendementsdenken.

ONZE KEUZES

- ✔ Een goede gezondheid begint bij een gezonde, sociale leefomgeving, werk en inkomen, een veilige plek om te wonen en zorg en ondersteuning voor wie dat nodig heeft. De thema's zorg en gezondheid zijn daarom onlosmakelijk verbonden met andere beleidsterreinen en moeten een duidelijke plek krijgen in de omgevingsplannen.
- ✔ We nemen het belang van het landschap expliciet mee in de omgevingsvisie en de omgevingsplannen. We vergroten zo de biodiversiteit, beschermen dierenwelzijn en gaan verdroging tegen.
- ✔ Voor de invoering van de omgevingswet stellen we een participatieverordening vast, waarin duidelijk is waar onze inwoners op mogen rekenen bij de ontwikkeling en uitvoering van projecten.
- ✔ Als gemeente voeren we regie op de ruimtelijke ordening.

7 MILIEU, DUURZAAMHEID EN KLIMAAT

We willen energieneutraal zijn in 2030 en klimaatneutraal in 2050. Wetende dat we onder de anderhalf à twee graden opwarming moeten blijven, willen we dat de aarde leefbaar blijft, ligt er ook voor de gemeente Bergeijk nog een grote opgave. De uitstoot van broeikasgassen moet naar beneden. De komende jaren zullen huizen van het gas af gaan en aangesloten worden op een andere, duurzame warmtebron. We zullen flink moeten inzetten op energiebesparing en zonnepanelen op daken, maar ook zonnepanelen op andere oppervlakten én op grootschalige windprojecten. Ook de veestapel zal moeten inkrimpen om een bijdrage te leveren aan het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen en stikstof. We staan achter lokale participatie en eigendom in grootschalige energieprojecten en steunen lokale energiecoöperaties. Wanneer we gezamenlijk, als inwoners met lokale ondernemers zélf duurzame energieprojecten realiseren, vloeit een groot deel van de opbrengst terug in de lokale economie.

De benodigde maatregelen hebben grote gevolgen voor onze inwoners. Wij staan er voor dat groen óók sociaal is; de energie- en warmtetransitie moeten op een eerlijke en rechtvaardige manier plaatsvinden. We weten immers dat ook in Bergeijk sommige inwoners moeite hebben hun energierekening te betalen en dat investeren in duurzaamheid dan niet aan de orde is, terwijl de woonlasten als gevolg van de energietransitie zonder ingrijpen zullen stijgen.

ONZE KEUZES

- ✓ We blijven voortdurend communiceren op welke manier klimaatverandering onze leefomgeving zal raken, als we geen maatregelen nemen. En we communiceren welke maatregelen de overheid, inwoners en ondernemers kunnen nemen.
- ✓ We willen dat de verduurzaming juist ook voor minder kapitaalkrachtigen mogelijk wordt gemaakt, door middel van subsidies; we willen immers dat betaalbaar wonen mogelijk blijft. We geven bij de uitvoering van maatregelen dan ook prioriteit aan het verduurzamen en helpen daarbij de minst duurzame huizen en huizen van mensen met laag inkomen.
- ✓ De actie “Winst uit je woning” die de afgelopen periode aan woningeigenaren werd aangeboden en waarbij huiseigenaren een voucher van 70,- konden ontvangen om hun woning te verduurzamen, gaan we ook aanbieden aan bewoners van huurwoningen.
- ✓ Iedere inwoner krijgt de kans om lid te worden van een energiecoöperatie en energiecoöperaties worden ondersteund met middelen in natura (vergaderruimte, toegang tot gemeentelijke communicatiekanalen), door financieel garant te staan en door coöperaties een rol te geven in de ontwikkeling en uitvoering van beleid (zoals postcoderoosprojecten, zonnepanelen op carports, gevels, bushokjes, hekwerken, geluidswanden en lantarenpalen en elektrische deelauto's etc.).
- ✓ We verlenen alleen medewerking aan zonne- en windprojecten die aan groene en sociale voorwaarden voldoen. Zo zorgen we dat de gemeenschap financieel meeprofiteert, dat de omliggende natuur wordt verbeterd en biodiversiteit wordt vergroot.

- ✓ Projectontwikkelaars en inwoners die willen gaan bouwen krijgen als eis mee om duurzaam en circulair te gaan bouwen, met energiebesparende maatregelen en een minimaal aantal vierkante meters groen rondom het project of huis.
- ✓ Bedrijven en bedrijventerreinen voeren duurzaamheidsmaatregelen door (zoals zonnepanelen op daken of groene daken), verminderen hun restafval en bedrijventerreinen worden energiepositief. We zijn streng als het gaat om naleving van de Wet milieubeheer en helpen bedrijven tegelijkertijd actief om besparende maatregelen door te voeren.
- ✓ Bij festivals en evenementen gaan we werken met herbruikbare plastic glazen (hardcups).
- ✓ Circulariteit wordt in aanbestedingen en beleid van de gemeente een criterium. Met een circulair (inkoop)beleid geven we lokale en regionale leveranciers een extra stimulans om circulair te worden. Denk hierbij aan computers, het interieur van het gemeentehuis, de fietsverbindingen, trapliften en andere WMO-voorzieningen; circulariteit telt mee in vrijwel elke aanbesteding. Duurzame, innovatieve en creatieve lokale ondernemers krijgen voorrang.
- ✓ We zijn terughoudend met het afgeven vuurwerkvergunningen, ook op andere avonden dan oudjaarsavond.

Voor het milieu, de gezondheid en de veiligheid op straat is het belangrijk het fietsgebruik en het openbaar vervoer te stimuleren. We willen goede fietsverbindingen en beter openbaar vervoer als alternatief voor de auto, ook in de kleinere kernen. De fiets wordt het centrale vervoermiddel voor de korte en middellange afstanden. De gebruikers van fietspaden worden steeds diverser van aard. Het verschil in snelheden neemt snel toe. De infrastructuur is hier niet altijd meer op ingericht. We willen de ontwikkeling van verkeersstromen en de verkeersveiligheid goed monitoren en handhaven op verkeersovertredingen (bijvoorbeeld snelheid) en pleiten voor een toekomstgerichte aanpak van verkeers- en parkeervraagstukken.

Een goede leefomgeving voor ouderen en kinderen is essentieel voor het gemeenschapsgevoel in de regio en dus voor de toekomst van de Brainportregio. De luchthaven Eindhoven Airport heeft zeker meerwaarde voor de Brainportregio en haar inwoners, maar tast ook het woongenot van veel omwonenden aan en bedreigt hun gezondheid door geluidshinder en luchtvervuiling. De luchthaven leidt bovendien tot een waardedaling van woningen en beperkt de mogelijkheden voor nieuwe woningen in de wijde omgeving.

ONZE KEUZES

- ✓ We blijven Kempenbreed inzetten op hoogwaardig openbaar vervoer, zodat het openbaar vervoer de concurrentie aan kan met de auto voor woon-werkverkeer, maar ook voor studie en vrije tijd. We denken hierbij onder andere aan een regelmatige busverbinding tussen Bergeijk en Eersel en aan een betere (in de late avonduren/nacht) verbinding met het stedelijk gebied voor jeugdigen die willen gaan stappen.
- ✓ We investeren in de fietsinfrastructuur. Zo maken we fietsen aantrekkelijker en laten onze inwoners vaker hun vervuilende auto staan.

- ✓ We zetten in op de omslag naar elektrisch vervoer; we verdubbelen de hoeveelheid laadpalen.
- ✓ De gemeente onderzoekt samen met organisaties of het mogelijk is te gaan werken met elektrische deelauto's in elke kern, waar medewerkers van de gemeente en inwoners gebruik van kunnen maken.
- ✓ Als we de norm voor het aantal parkeerplaatsen per woning verlagen en parkeerplaatsen vervangen door groen, worden wijken aantrekkelijker, kunnen er per saldo meer woningen gebouwd worden en er kan meer groen aangelegd worden. Als er al parkeerplaatsen aangelegd worden, dan krijgen deze half verharding, zodat water beter opgenomen kan worden.
- ✓ Geen verdere uitbreiding van de geluidsbelasting van Eindhoven Airport, maar handhaven van de wettelijke geluidscontour uit 2019. Geen toename van geluidshinder in een nog groter gebied (geen verdere vergroting van de geluidscontouren).
- ✓ Geluidsreductie van 30% in 2030 blijft uitgangspunt.
- ✓ In het weekend worden vluchten vóór 08:00 uur niet meer toegestaan. Nu mag er nog gevlogen worden van 07:00 tot 23:00 uur.
- ✓ De ingangstijd van de boeteregeling voor vertraagde vluchten wordt vervroegd van 24:00 naar 23:30 uur.
- ✓ Het huidige aantal vliegbewegingen van 40.500 per jaar is het maximum. Korte afstandsvluchten moeten worden ontmoedigd.

8 OPEN BESTUURSCULTUUR

Wij kiezen vóór de samenleving en denken vanuit het algemeen belang. We pleiten daarom voor een nieuwe bestuurscultuur in de gemeente Bergeijk. Een bestuurscultuur die past bij de tijd waarin we leven. De uitgangspunten voor de nieuwe bestuurscultuur in Bergeijk zijn openheid, transparantie, integriteit en vertrouwen. Voor GroenLinks-PvdA is iedereen gelijk en telt ieders mening. We streven naar actievere betrokkenheid van inwoners, ondernemers en belangengroeperingen. Het democratische proces stopt immers niet na de verkiezingen. Na de verkiezingen gaat de door de inwoners gekozen volksvertegenwoordiging aan de slag met het besturen van de gemeente. We willen ook ná de verkiezingen de stem en input van inwoners horen om het algemeen belang zo goed mogelijk te vertegenwoordigen. Burgerparticipatie vinden wij een groot goed, wat verder gaat dan alleen informeren. Een actieve betrokkenheid en gebruik maken van de kennis, kunde en kwaliteiten binnen de samenleving om visie te ontwikkelen en beleid te maken en waar nodig ook te handhaven.

Burgerparticipatie is belangrijk. Inwoners weten vaak zelf het beste wat er in hun eigen omgeving speelt en welke oplossingen er mogelijk zijn. De gemeente is daarom toegankelijk en benaderbaar voor al onze inwoners. We luisteren naar ervaringsdeskundigen en nemen hun aanbevelingen mee

bij het verbeteren van de uitvoering van onze gemeentelijke taken. De visie van inwoners kan soms haaks staan op onze visie en ideologie. We zullen, als daar sprake van is, blijven staan voor onze idealen en deze blijven uitleggen. Dit betekent soms ook besluiten nemen waar niet elke inwoner het mee eens is. Het algemeen belang blijft voor ons altijd leidend.

ONZE KEUZES

- ✓ Beleid, beleidsregels en verordeningen (lokale wet- en regelgeving) zijn er niet voor niets; het zijn gemaakte afspraken over wat wel en niet kan. Voor het vertrouwen van de burger in de overheid is het daarom belangrijk dat we inzetten op handhaving van de gemaakte afspraken. Dit geldt feitelijk voor alle beleidsterreinen en onafhankelijk van wie de overtreding maakt. Denk hierbij aan snelheidsovertredingen, wildcrossen, afvaldumping en dergelijke.
- ✓ Iedereen is gelijk en we behandelen iedereen gelijk. Beleid en regels gelden voor iedereen en niet voor sommigen maar een beetje. Wij gaan voor het algemeen belang en dat is meer dan de optelsom van individuele belangen. We vertegenwoordigen iedereen en we doen niet aan vriendjespolitiek.
- ✓ We willen inwoners, ondernemers en belangengroeperingen betrekken bij het maken van keuzes, deze toelichten en hierover in gesprek gaan. Keuzes maken is onlosmakelijk verbonden met het besturen van een gemeente en vaak is er sprake van tegenstelde belangen. We delen de dilemma's en verantwoorden de gemaakte keuzes.
- ✓ We zorgen ervoor dat alle inwoners, niet alleen die met de grootste mond, worden gehoord en zijn ons ervan bewust dat niet iedere groep zich even actief in inwonersinitiatieven roert.
- ✓ Niet alleen de gemeente bepaalt wanneer inwoners gehoord worden, maar ook inwoners zelf. De gemeente moet transparant zijn over datgene waarmee ze bezig is, zodat belangstellenden kunnen aangeven betrokken te willen worden. Burgerparticipatie moet zich ontwikkelen van 'zenden' naar 'brengen en halen'.
- ✓ Wij willen verder gaan dan slechts raadplegen van of advies vragen aan inwoners. Wij

streven naar coproductie met inwoners en meebeslissen door inwoners. Bij gebrek aan overeenstemming kiest de gemeenteraad.

- ✔ We blijven de komende jaren goed samenwerken met de andere Kempengemeenten, met de gemeenten binnen de MRE-regio en in allerlei samenwerkingsverbanden. Dit onder de voorwaarde dat het inhoudelijk en financieel meerwaarde heeft voor onze inwoners.

We vinden het de hoogste tijd dat, 20 jaar na de invoering, het dualisme inhoud en vorm krijgt binnen de gemeente Bergeijk. Geen achterkamertjespolitiek en een debat op inhoud zodat raadsleden hun kaderstellende en controlerende rol kunnen uitvoeren, zoals dat is bedoeld. De verhouding coalitie – oppositie mag niet zwaarder wegen dan de inhoud van een dossier.

ONZE KEUZES

- ✔ Alle raadsfracties volgen en bevragen het college kritisch en onafhankelijk en er is ruimte voor de vorming van “gelegenheidscoalities”.
- ✔ Het streven is om in de nieuwe bestuursperiode te werken met een raadsakkoord op hoofdlijnen in plaats van coalitieakkoord.
- ✔ Beleid maken we niet voor in de eeuwigheid en in een samenleving waarin ontwikkelingen steeds sneller gaan, zal ook de besluitvorming flexibeler en sneller moeten gaan. We volgen en controleren de uitvoering van beleid en zijn niet te trots om terug te komen op besluiten of beleid als blijkt dat dit niet langer het algemeen belang dient zoals het bedoeld was.

9 FINANCIËN

De gemeente Bergeijk is financieel gezond en de lastendruk (belastingdruk) is acceptabel, zeker gezien het voorzieningenniveau. Een voorzieningenniveau dat we in stand willen houden en waar nodig uit willen breiden om in huidige maar zeker ook toekomstige behoeften te voorzien. Onze gemeente beschikt over diverse inkomstenbronnen zoals o.a. de uitkering van het Rijk, gemeentelijke belastingen en heffingen en inkomsten uit onze gemeentelijke bezittingen zoals huren en pachten. We voeren een solide financieel beleid, maar voor GroenLinks-PvdA is het budget niet leidend. Financiën zijn een middel en zeker geen doel op zich. Een solide financieel beleid is nodig om nu en in toekomst in de behoeften van onze gemeenschap en inwoners te voorzien. Omdat de financiële middelen niet onbepaald beschikbaar zijn, zullen er altijd keuzes gemaakt moeten worden. Keuzes maken betekent voor GroenLinks-PvdA niet dat geld of de goedkoopste oplossing het leidende principe is.

ONZE KEUZES

- ✓ Bij elke financiële beslissing kijken we eerst naar probleem en urgentie. Niet het budget staat centraal, maar de maatschappelijke bijdrage die we ermee leveren.
- ✓ Het geld, dat wij van het Rijk krijgen, is niet altijd voldoende om te doen wat nodig is. Zorgen dat we de taken kunnen uitvoeren binnen het beschikbare budget is een mooi streven, maar is geen doel op zich. We bezuinigen niet als dat betekent dat mensen niet de ondersteuning of zorg krijgen, die ze nodig hebben.
- ✓ De gemeente is geen bedrijf dat gericht is op winstmaximalisatie of geld overhouden. De uitvoering van beleid op een maatschappelijk meer verantwoorde wijze mag meer geld kosten dan de goedkoopste, maar minder wenselijke oplossing.
- ✓ Lastenverzwaring voor onze inwoners en bedrijven willen we zoveel mogelijk beperken. Verhoging van de lokale lasten boven het inflatieniveau hangt samen met het verhogen van het voorzieningenniveau.
- ✓ Gemeentelijke bezittingen zoals gronden zijn niet uitsluitend een verdienmodel. We kiezen ervoor om met de exploitatie van deze bezittingen te zorgen voor duurzaam beheer. Als gemeente nemen we een voorbeeldrol aan. Minder opbrengsten worden geaccepteerd, mits daar een maatschappelijk rendement tegenover staat. Denk daarbij aan gezondheid, leefomgeving, milieu en het klimaat.
- ✓ Gemeentelijke heffingen gebruiken we onder andere om gewenst gedrag te stimuleren. Denk hierbij aan Diftar maar ook bijv. aan korting op leges om duurzame maatregelen te stimuleren.